

ІНФОРМАЦІЙНО-КОМУНІКАЦІЙНІ ТЕХНОЛОГІЇ В ОСВІТІ

УДК 378:001.891:004.8

DOI <https://doi.org/10.5281/zenodo.18870992>

Академічна доброчесність у контексті використання ChatGPT та інших генеративних AI-систем у наукових дослідженнях студентів

Комлик Наталія Іванівна,

кандидат педагогічних наук, доцент, доцент кафедри англійської мови,
Національний університет «Києво-Могилянська академія»,
м. Київ, Україна, <https://orcid.org/0000-0001-6506-4927>

Михаськова Марина Анатоліївна,

доктор педагогічних наук, професор, професор кафедри музикознавства,
інструментальної підготовки та методики музичної освіти,
Хмельницька гуманітарно-педагогічна академія,
м. Хмельницький, Україна, <https://orcid.org/0000-0003-1248-3903>

Красильникова Ірина Валеріївна,

кандидат педагогічних наук, доцент, доцент кафедри образотворчого,
декоративного мистецтва, технологій і безпеки життєдіяльності, Вінницький
державний педагогічний університет імені Михайла Коцюбинського,
м. Вінниця, Україна, <https://orcid.org/0000-0002-3057-4000>

Прийнято: 21.02.2026 | Опубліковано: 05.03.2026

Анотація. Інтеграція генеративних систем штучного інтелекту в освітньо-науковий простір зумовлює трансформацію практик виконання здобувачами освіти наукових робіт та водночас актуалізує проблему

дотримання принципів етичної відповідальності, авторства й обґрунтованості результатів. Застосування інструментів автоматизованого генерування тексту змінює характер навчально-дослідної діяльності, що породжує нові виклики для забезпечення прозорості й об'єктивності академічного оцінювання. **Метою** статті є аналіз етичних і нормативних аспектів застосування генеративних систем штучного інтелекту в наукових дослідженнях здобувачів, а також виявлення викликів і перспектив дотримання принципів академічної доброчесності в освітньому процесі. **Методи.** У дослідженні застосовано теоретичне узагальнення, порівняльний аналіз, систематизацію наукових джерел, а також проаналізовано міжнародні рекомендації та нормативні документи, які регламентують використання цифрових інструментів у вищій освіті. Додатково застосовано елементи контент-аналізу для виявлення типових порушень і суперечностей у разі залучення генеративних технологій під час виконання здобувачами освіти наукових робіт. **Результати.** З'ясовано, що інтеграція систем штучного інтелекту, з одного боку, підвищує ефективність навчально-дослідної діяльності, а з іншого – породжує ризики некоректного запозичення, підміни авторства та формального виконання дослідницьких завдань. Обґрунтовано необхідність чіткого розмежування допоміжних і неприпустимих форм застосування інструментів штучного інтелекту, а також формування в здобувачів навичок відповідального використання цифрових ресурсів у науковій роботі. **Висновки.** Доведено, що забезпечення академічної доброчесності в умовах поширення генеративних систем штучного інтелекту потребує оновлення внутрішніх регламентів закладів вищої освіти, уніфікації вимог до оформлення результатів досліджень і посилення освітнього складника, спрямованого на розвиток етичної культури наукової діяльності. Результати дослідження можуть

служувати основою для вдосконалення політик університетів у сфері цифрової етики.

Ключові слова: генеративний штучний інтелект, дослідження здобувачів освіти, наукова етика, цифрові технології в освіті, авторство, академічне оцінювання.

Academic integrity in the context of using ChatGPT and other generative AI systems in student research

Nataliia Komlyk,

Candidate of Pedagogical Sciences, Associate Professor, Associate Professor of the Department of English Language, National University of Kyiv-Mohyla Academy, Kyiv, Ukraine, <https://orcid.org/0000-0001-6506-4927>

Maryna Mykhaskova,

Doctor of Pedagogical Sciences, Professor, Professor of the Department of Musicology, Instrumental Training and Methods of Music Education, Khmelnytskyi Humanitarian and Pedagogical Academy, Khmelnytskyi, Ukraine, <https://orcid.org/0000-0003-1248-3903>

Iryna Krasylnykova,

Candidate of Pedagogical Sciences, Associate Professor, Associate Professor of the Department of Fine, Decorative Arts, Technologies and Life Safety, Vinnytsia State Pedagogical University named after Mykhailo Kotsyubynskyi, Vinnytsia, Ukraine, <https://orcid.org/0000-0002-3057-4000>

Abstract. *The rapid integration of generative artificial intelligence systems into the educational and scientific environments leads to a transformation of the*

*practices of performing student scientific work and, at the same time, raises the problem of observing the principles of ethical responsibility, authorship, and the reliability of results. The use of automated text-generation tools changes the nature of educational and research activities, creating new challenges for ensuring the transparency and objectivity of academic assessment. The **purpose of this article** is to examine the ethical and regulatory dimensions of employing generative artificial intelligence systems in student research and to identify the associated risks and opportunities from the perspective of academic integrity in higher education. **Methods.** The study applies methods of theoretical generalization, comparative analysis, systematization of scientific sources, and analysis of international recommendations and regulatory documents governing the use of digital tools in higher education. Content analysis is also employed to detect typical violations and inconsistencies arising from the incorporation of generative technologies in student work.. **Results.** It has been established that the use of artificial intelligence systems can both increase the effectiveness of educational and research activities and pose threats of incorrect borrowing, substitution of authorship, and the formal performance of research tasks. The study emphasizes the necessity of clearly distinguishing between acceptable and unacceptable applications of artificial intelligence tools, as well as fostering students' competence in responsibly leveraging digital resources for scientific purposes. **Conclusions.** It has been proven that ensuring academic integrity amid the spread of generative artificial intelligence systems requires updating higher education institutions' internal regulations, unifying requirements for registering research results, and strengthening the educational component to develop the ethical culture of scientific activity. The results obtained can be used to improve university policies in the field of digital ethics.*

Keywords: *generative artificial intelligence, student research, research ethics, digital technologies in education, authorship, academic assessment.*

Постановка проблеми. Цифровізація освітнього простору та активне впровадження генеративних систем ШІ, зокрема ChatGPT, Google Gemini, Microsoft Copilot та інших інструментів, у навчально-дослідну діяльність здобувачів освіти істотно змінюють характер створення, опрацювання й представлення наукових текстів. Інструменти автоматизованого генерування контенту дедалі частіше застосовуються здобувачами освіти під час підготовки курсових, кваліфікаційних і наукових робіт, що зумовлює необхідність переосмислення усталених уявлень про авторство, самостійність і відповідальність за отримані результати.

Поширення інноваційних інформаційних технологій супроводжується зростанням ризиків порушення принципів академічної доброчесності, зокрема некоректного запозичення, прихованого використання сторонніх інтелектуальних ресурсів і формалізації дослідницької діяльності. Водночас відсутність єдиних підходів до нормативного регулювання застосування генеративних систем ШІ в освітньому процесі ускладнює як оцінювання робіт здобувачів, так і забезпечення прозорості наукових результатів.

Особливої актуальності проблема набуває в умовах недостатньої сформованості в здобувачів навичок етичного застосування цифрових інструментів і нечіткого усвідомлення меж допустимого під час використання систем ШІ в наукових дослідженнях. Це зумовлює суперечність між потенціалом сучасних технологій щодо підвищення ефективності навчання та потребою збереження фундаментальних цінностей академічної культури.

За таких умов постає потреба в ґрунтовному аналізі впливу генеративних ШІ-систем на дотримання академічної доброчесності в наукових дослідженнях здобувачів освіти, а також у визначенні напрямів удосконалення нормативних і освітніх механізмів, спрямованих на забезпечення етичної та відповідальної наукової діяльності в закладах вищої освіти.

Аналіз останніх досліджень і публікацій. Застосування генеративних систем ШІ в наукових дослідженнях здобувачів освіти та формування академічної доброчесності є предметом активного наукового інтересу в Україні та за кордоном. Дослідники зазначають, що інтеграція цифрових платформ, генеративних ШІ-інструментів, адаптивних систем та симуляційних середовищ сприяє розвитку критичного мислення, підвищенню самостійності досліджень та цифрової компетентності здобувачів.

Методи формування цифрової етики та оцінки впливу ШІ у вищій освіті розглядають С. Замрозевич-Шадрина, О. Юденкова та С. Антошук [1], підкреслюючи, що цифровізація змінює вимоги до відповідальності здобувачів і принципів академічної доброчесності. Інноваційні моделі наукових досліджень у закладах вищої освіти в умовах цифрової трансформації досліджують С. Соболева, Г. Різак та В. Гаврик [2], які акцентують на поєднанні автоматизованих систем із розвитком аналітичних навичок. Питання цифрової етики та академічної доброчесності в епоху інтернету висвітлюють А. Цапко, С. Білецька та А. Ковтун [3], наголошуючи на важливості прозорого декларування застосування ШІ в роботах здобувачів освіти.

Вплив генеративних технологій на традиційні моделі навчання та викладання розглядають К. О. Певень, Н. А. Хміль та Н. В. Макогончук [4], підкреслюючи потенціал ШІ для персоналізації освітнього процесу та розвитку критичного мислення. Роль освіти у формуванні цифрової етики та академічної доброчесності аналізують І. Закрижевська та Л. Овод [5]. Онлайн-засоби формування інформаційно-цифрової компетентності здобувачів під час дистанційного навчання досліджує Л. Тітова [6], демонструючи практичну значущість інтеграції цифрових інструментів в освітні програми.

Межі відповідальності здобувачів освіти за результати досліджень із залученням ШІ та етичні аспекти його застосування розглядає

О. В. Панухник [7]. ШІ у вищій освіті аналізують І. Драч, О. Петроє, О. Бородієнко, І. Регейло, О. Базелюк, Н. Базелюк та О. Слободянюк [8].

Вплив генеративних систем на академічну доброчесність та наукову діяльність здобувачів також висвітлено в публікаціях зарубіжних науковців. Так, К. Бітл та О. Ель-Гаяр (K. Bittle & O. El-Gayar) [9] здійснюють систематичний огляд застосування генеративного ШІ у вищій освіті. Водночас Б. Лунд, Н. Р. Маннуру, З. А. Тіл, Т. Х. Лі, Н. Ортега, С. Сіммонс та Е. Ворд (B. Lund, N. R. Mannuru, Z. A. Teel, T. H. Lee, N. Ortega, S. Simmons & E. Ward) [10] досліджують сприйняття студентами ШІ-асистованого написання робіт та етичні аспекти цього процесу, а С. Петерсон (S. Peterson) [11] пропонує підходи до звітування та контролю академічної доброчесності при використанні генеративних ШІ-технологій.

Практичні аспекти інтеграції генеративних систем у підготовку наукового контенту досліджує С. Хара (S. Khara) [12], підкреслюючи можливості підвищення ефективності дослідницького процесу. Використання генеративних технологій у науково-освітній діяльності аналізує О. Бойко (O. Boiko) [13], акцентуючи на потенціалі підвищення адаптивності навчання. Питання комунікативної компетентності в контексті сучасних освітніх стандартів і наукових досліджень висвітлює І. Бойко [14]. Особливості застосування цифрових інструментів у підготовці наукового контенту розглядає Д. Кияшко (D. Kyiashko) [15]. Виклики сучасної освіти в умовах глобальних криз та необхідність інтеграції цифрових технологій обґрунтовують Н. Козак зі співавторами (N. Kozak et al.) [16]. Застосуванню й оцінюванню ефективності інноваційних освітніх практик у професійній підготовці фахівців креативної індустрії присвячено дослідження Г. Марчишак (H. Marchyshak) [17].

Сукупність цих наукових праць формує теоретико-практичну основу для дослідження прозорості, етичних та правових аспектів застосування ШІ в

дослідженнях здобувачів освіти. Водночас актуальною залишається потреба в подальшому вивченні методів контролю надійності матеріалів, розробленні критеріїв оцінювання рівня самостійності здобувачів та створенні внутрішніх регламентів для прозорого декларування використання генеративних технологій.

Виділення невирішених раніше частин загальної проблеми. Попри зростання кількості наукових публікацій, присвячених застосуванню ШІ в освітньому середовищі, низка аспектів забезпечення академічної доброчесності в наукових дослідженнях здобувачів залишається недостатньо опрацьованою. Більшість наявних досліджень зосереджується на технологічних можливостях генеративних систем або на загальних етичних застереженнях, не приділяючи належної уваги специфіці їхнього застосування під час створення академічних текстів здобувачами.

Поза увагою дослідників залишається питання чіткого визначення меж допустимого застосування генеративних ШІ-систем у різних видах науково-дослідних робіт, зокрема щодо участі таких інструментів у формуванні текстової структури, аргументації та інтерпретації результатів. Відсутність узгоджених критеріїв ускладнює диференціацію між допоміжним застосуванням цифрових ресурсів і діями, що можуть розглядатися як порушення принципів доброчесності.

Недостатньо дослідженою є проблема відповідальності за науковий результат у разі залучення ШІ-систем, а також питання прозорості декларування їхнього застосування в роботах здобувачів освіти. Окремої уваги потребує співвідношення між формальними вимогами антиплагіатного контролю та реальними механізмами виявлення некоректного використання генеративних технологій.

Крім того, у науковому дискурсі відсутній комплексний аналіз впливу генеративного ШІ на формування академічної культури здобувачів освіти та

розвиток їхніх дослідницьких компетентностей у довгостроковій перспективі. Зазначені прогалини зумовлюють потребу в подальших дослідженнях щодо систематизації етичних, нормативних і освітніх аспектів застосування ШІ-систем у науковій діяльності здобувачів освіти, що визначає наукову новизну та практичну значущість цієї роботи.

Формулювання цілей статті (постановка завдання). Метою статті є комплексний аналіз проблеми дотримання академічної доброчесності за умови застосування генеративних систем ШІ в наукових дослідженнях здобувачів освіти, а також визначення основних напрямів удосконалення нормативного й освітнього регулювання цієї сфери.

Для досягнення поставленої мети визначено такі завдання:

- проаналізувати етичні та правові виклики, що виникають в академічному середовищі під час застосування інструментів автоматизованого генерування тексту;

- виявити суперечності між чинними вимогами академічної доброчесності та практиками застосування ШІ в роботах здобувачів освіти;

- визначити напрями вдосконалення інституційних регламентів щодо прозорості та допустимості застосування генеративних технологій у науково-дослідній діяльності здобувачів освіти.

Виклад основного матеріалу дослідження. Розв'язання проблеми дотримання академічної доброчесності в наукових дослідженнях здобувачів освіти за умови активного застосування генеративних ШІ-систем потребує комплексного аналізу взаємодії технологічних, етичних і нормативних чинників. Залучення інструментів автоматизованого створення тексту змінює традиційні уявлення про процес наукового пошуку, роль здобувача освіти та механізми контролю якості академічних результатів. У цьому контексті особливого значення набуває аналіз впливу таких технологій на самостійність виконання дослідницьких завдань, прозорість походження наукового змісту та

відповідальність за отримані висновки. Це зумовлює потребу в їхньому системному розгляді.

Зміст відповідальності здобувача освіти за результати наукового дослідження за умови залучення генеративних ШІ-систем визначається насамперед збереженням авторського контролю над усіма етапами дослідницької роботи – від формулювання проблеми до інтерпретації отриманих висновків. Так, застосування ШІ-інструментів не змінює статус здобувача освіти як єдиного суб'єкта академічної відповідальності за об'єктивність, логічну узгодженість і наукову коректність поданого матеріалу [1, с. 219].

Межі цієї відповідальності визначаються допустимістю застосування генеративних систем лише як допоміжних засобів, що не підміняють самостійного аналітичного мислення й дослідницьких рішень. Залучення ШІ до створення фрагментів тексту без належного критичного опрацювання, перевірки джерел або осмислення згенерованої інформації призводить до розмивання авторства та ставить під сумнів наукову цінність результатів дослідження.

Важливим аспектом є також етичний вимір відповідальності, який передбачає прозоре декларування фактів застосування ШІ-інструментів під час підготовки наукової роботи. Приховане залучення генеративних систем суперечить принципам академічної доброчесності, оскільки позбавляє наукове середовище можливості об'єктивно оцінити рівень самостійності та дослідницької компетентності автора [2].

Водночас етичні та правові виклики, пов'язані із застосуванням інструментів автоматизованого генерування тексту в академічному середовищі, формуються під впливом стрімкого розвитку цифрових технологій і недостатньої адаптації нормативної бази до нових умов наукової діяльності. Поява генеративних інтелектуальних систем змінює уявлення про

створення академічних текстів, що зумовлює необхідність переосмислення традиційних критеріїв оцінювання оригінальності наукових текстів і механізмів підтвердження авторства.

Ще одним етичним викликом є ризик зниження рівня самостійності виконання дослідницьких завдань, оскільки застосування автоматизованих інструментів створення тексту може сприяти формальному ставленню до наукової роботи [3, с. 887], коли основна увага зосереджується на швидкості отримання результату, а не на глибині осмислення досліджуваної проблеми. Така практика ускладнює формування дослідницького мислення, що є основним складником академічної підготовки здобувачів освіти.

Окремої уваги потребує розв'язання питання щодо правового статусу об'єктів інтелектуальної власності, створених із залученням генеративних технологій. Застосування ШІ-інструментів часто передбачає обробку великих масивів даних, походження яких не завжди є прозорим, що породжує ризики непрямого відтворення фрагментів захищених авторським правом текстів. Відсутність чітких правових норм щодо правового статусу результатів, сформованих за допомогою ШІ, ускладнює врегулювання спірних ситуацій, пов'язаних зі встановленням авторських прав та відповідальністю за зміст наукової роботи.

Додатковим викликом є забезпечення надійності інформації, отриманої за допомогою генеративних систем, оскільки автоматизовані алгоритми часто надають статистично узгоджені, але фактологічно некоректні відповіді та твердження, що створює ризик поширення неперевірених даних [4, с. 310]. За таких умов особливого значення набуває розвиток у здобувачів освіти навичок критичної перевірки джерел та аналітичного оцінювання інформації.

Зазначені етичні та правові виклики засвідчують необхідність формування чітких інституційних регламентів використання генеративних алгоритмічних систем у науковій діяльності здобувачів освіти, а також

удосконалення освітніх практик щодо розвитку відповідального ставлення до цифрових ресурсів і дотримання принципів академічної доброчесності.

Застосування інструментів ШІ також порушує питання рівності академічних можливостей, оскільки доступ здобувачів освіти до сучасних цифрових ресурсів є нерівномірним, що впливає на об'єктивність оцінювання навчально-дослідної діяльності та потребує вироблення узгоджених та уніфікованих правил застосування технологічних засобів під час виконання наукових завдань.

Деякі з генеративних ШІ-систем, що активно використовуються в освітньому процесі, та їхні функціональні можливості систематизовано нижче (табл. 1).

Таблиця 1

Приклади генеративних систем ШІ та їхній вплив на підготовку наукових досліджень здобувачів освіти

Інструмент	Основні функції	Потенційний вплив на академічну доброчесність
ChatGPT (OpenAI)	Генерація тексту, відповіді на запитання, створення резюме та структурованих матеріалів	Підвищує ефективність підготовки матеріалу; існує ризик непрозорого використання та формального виконання роботи
GPT-4 (OpenAI)	Створення аналітичних текстів, пояснень, редакція та поліпшення стилю	Може спонукати до некритичного копіювання; потребує декларування участі ШІ
Claude (Anthropic)	Підготовка наукових нотаток, узагальнення джерел, генерація ідей	Сприяє структуризації інформації; можливі неточності у відтворенні фактів
Perplexity AI	Пошук та узагальнення інформації з відкритих джерел	Сприяє швидкому аналізу джерел; потребує перевірки надійності даних
Jasper AI	Генерація текстів, створення презентацій, маркетингових і наукових матеріалів	Прискорює підготовку контенту; ризик некоректного відображення джерел
Bard (Google)	Відповіді на запити, пояснення концепцій, допомога у створенні структурованого тексту	Підвищує доступність інформації; можлива залежність від ШІ без критичної оцінки

Інструмент	Основні функції	Потенційний вплив на академічну доброчесність
QuillBot	Перефразування тексту, корекція стилю та граматики	Сприяє вдосконаленню мовного оформлення; існує ризик прихованого запозичення чужих ідей
Notion AI	Автоматизація нотаток, планування досліджень, створення чернеток	Полегшує організацію роботи; необхідність контролю оригінальності матеріалу

Джерело: узагальнено авторами

Отже, застосування генеративних систем ШІ під час виконання наукових досліджень здобувачами освіти охоплює створення текстових матеріалів, структурування інформації, узагальнення джерел та організацію нотаток. Системи типу ChatGPT, GPT-4 та Jasper AI інтенсифікують процес підготовки наукових робіт і полегшують опрацювання великих масивів даних під час їхньої підготовки. Інструменти Perplexity AI та Notion AI виконують допоміжні функції, орієнтовані на пошук інформації, планування досліджень та організацію матеріалів. Їхній функціонал не становить прямої загрози академічній доброчесності, проте потребує від здобувачів освіти розвитку навичок критичного оцінювання надійності отриманих даних і збереження контролю над результатами роботи.

Вивчення сучасних практик застосування ШІ в наукових роботах здобувачів освіти породжує низку суперечностей із чинними вимогами академічної доброчесності. З одного боку, правила університетів і національні стандарти передбачають самостійне виконання досліджень, об'єктивну оцінку джерел та прозорість авторства. З іншого боку, застосування генеративних систем ШІ часто порушує ці принципи, оскільки здобувачі освіти масово залучають алгоритми для створення текстових фрагментів без належного опрацювання, не зазначають участі цифрових інструментів або покладаються на автоматичну генерацію контенту замість власного аналізу [6, с. 139].

Суперечності проявляються також у відсутності чітких критеріїв оцінювання результатів досліджень, виконаних за допомогою систем ШІ.

Традиційні механізми антиплагіатного контролю часто не здатні виявити застосування генеративних систем, що ускладнює об'єктивну перевірку академічних робіт та оцінювання самостійності наукових висновків здобувачів освіти [7, с. 207]. Водночас, недотримання етичних норм знижує рівень академічної культури та підриває довіру до результатів наукової діяльності в закладах вищої освіти.

Таким чином, прозорість застосування генеративних цифрових платформ є визначальним чинником дотримання академічної доброчесності в дослідженнях здобувачів освіти. Вона передбачає чітке зазначення випадків залучення автоматизованих інструментів створення контенту на всіх етапах підготовки роботи: від збору інформації, узагальнення джерел, редагування тексту до формулювання висновків. Лише за умови прозорого декларування застосування таких систем можливо забезпечити авторський контроль над результатами дослідження та якість оцінювання академічних робіт.

Ефективне впровадження практики декларування потребує створення внутрішніх регламентів закладів вищої освіти, які визначають допустимі форми залучення таких інструментів під час виконання кваліфікаційних робіт, а також розроблення методичних рекомендацій щодо обов'язкової фіксації інформації про їхнє застосування. Зокрема здобувачі освіти можуть зазначати в списку джерел або в спеціальному розділі методології, що певні абзаци тексту або узагальнення літературних даних було сформовано із залученням ChatGPT чи GPT-4. Також внесок генеративних систем може бути відображено через додавання приміток або коментарів у чернетку, де зазначається, які фрагменти тексту було сформульовано за допомогою QuillBot або Notion AI. Декларування також може охоплювати використання автоматизованих платформ для організації нотаток та планування дослідження, наприклад під час формування списку джерел у Perplexity AI або створення структури розділів у Notion AI. У низці університетів запроваджено

обов'язкові форми, у яких здобувачі освіти зазначають тип та функції залучених генеративних систем, що дає змогу викладачам оцінити рівень самостійності виконання роботи. Саме такий підхід, що поєднує технологічний потенціал генеративних систем із дотриманням принципів академічної доброчесності, формує відповідальне ставлення до наукової діяльності й сприяє розвитку етичної культури дослідника.

Таким чином, удосконалення інституційних регламентів передбачає розроблення чітких критеріїв щодо допустимого застосування генеративних систем у кваліфікаційних роботах здобувачів освіти, що визначають, на яких етапах дослідження дозволено залучати автоматизовані інструменти, а також уніфікують формат декларування застосованих технологій. Наприклад, регламенти можуть передбачати, що використання цифрових платформ для редагування тексту або створення чернеток допускається лише за умови зазначення конкретного інструменту та опису внеску системи у виконання завдання.

Іншим напрямом удосконалення є інтеграція перевірки надійності та оригінальності матеріалів, створених за допомогою автоматизованих платформ, до наявних інструментів оцінювання робіт здобувачів освіти. Це передбачає поєднання традиційного антиплагіатного контролю з додатковими методами верифікації джерел і логічної послідовності викладеного матеріалу, що дає змогу викладачам та науковим керівникам більш об'єктивно оцінювати рівень самостійності та компетентності здобувачів освіти.

Важливим аспектом є також розроблення рекомендацій щодо навчання здобувачів освіти етичного та відповідального використання цифрових платформ. Це може охоплювати методичні вказівки щодо оцінювання надійності згенерованих даних, ведення журналу залучення інструментів та практичні приклади декларування застосованих технологій у наукових роботах. Реалізація таких заходів сприятиме не лише дотриманню академічної

добročесності, а й розвитку навичок критичного мислення та цифрової грамотності здобувачів освіти.

Висновки. У дослідженні проаналізовано вплив генеративних цифрових інструментів на академічну добročесність здобувачів освіти та виявлено основні напрями вдосконалення організації науково-дослідної діяльності у закладах вищої освіти для запобігання негативних наслідків їх неналежного використання. Отримані результати засвідчили, що застосування автоматизованих інструментів створення текстів дає змогу здобувачам оптимізувати процеси оброблення та структурування інформації, водночас створюючи ризики формального виконання завдань та непрозорого авторства.

Установлено, що чинні вимоги академічної добročесності та механізми оцінювання не завжди враховують особливості застосування генеративних технологій, що породжує суперечності між очікуваннями щодо самостійності здобувачів освіти та фактичними практиками застосування можливостей цифрових платформ під час виконання наукових робіт. Обґрунтовано, що розроблення внутрішніх регламентів закладів вищої освіти, що визначають допустимі форми та порядок декларування застосування генеративних систем, є важливою умовою для забезпечення етичних стандартів у науково-дослідних проєктах здобувачів освіти.

Розвиток навичок прозорого та відповідального залучення автоматизованих інтелектуальних інструментів до створення матеріалів сприяє утвердженню етичної культури дослідника й удосконаленню здатності до критичного оцінювання отриманих результатів. Водночас виявлені прогалини актуалізують потребу в подальших дослідженнях механізмів контролю надійності інформації, аналізу рівня самостійності здобувачів та удосконаленні освітніх практик, які регламентують застосування генеративних технологій у науковій діяльності.

Список використаних джерел

1. Замрозович-Шадріна С. Р., Юденкова О. П., Антошук С. В. Навички майбутнього в процесі професійної підготовки майбутніх фахівців: як цифровізація змінює вимоги до освіти. *Актуальні питання гуманітарних наук*. 2024. Т. 2, № 71. С. 216–221. DOI: <https://doi.org/10.24919/2308-4863/71-2-33>.

2. Соболева С. М., Різак Г. В., Гаврик В. Є. Інноваційні моделі наукових досліджень у закладах вищої освіти України в умовах цифрової трансформації. *Педагогічна академія: наукові записки*. 2025. № 16. DOI: <https://doi.org/10.5281/zenodo.15050212>.

3. Цапко А., Білецька С., Ковтун А. Цифрова етика та академічна доброчесність: виклики та можливості в епоху Інтернету. *Наукові інновації та передові технології*. 2023. № 13 (27). С. 882–893. DOI: [https://doi.org/10.52058/2786-5274-2023-13\(27\)-882-893](https://doi.org/10.52058/2786-5274-2023-13(27)-882-893).

4. Певень К. О., Хміль Н. А., Макогончук Н. В. Вплив штучного інтелекту на зміну традиційних моделей навчання та викладання: аналіз технологій для забезпечення ефективності індивідуальної освіти. *Перспективи та інновації науки*. 2023. № 11 (29). С. 306–316. DOI: [https://doi.org/10.52058/2786-4952-2023-11\(29\)-306-316](https://doi.org/10.52058/2786-4952-2023-11(29)-306-316).

5. Закрижевська І., Овод Л. Роль освіти у формуванні цифрової етики та підтримці академічної доброчесності. *Вісник Хмельницького національного університету*. 2024. Т. 334. № 5. С. 232–237. DOI: <https://doi.org/10.31891/2307-5740-2024-334-33>.

6. Тітова Л. О. Онлайн-засоби формування інформаційно-цифрової компетентності майбутніх педагогів в умовах дистанційного навчання. *Věda a perspektivy*. 2022. № 5 (12). С. 132–143. DOI: [https://doi.org/10.52058/2695-1592-2022-5\(12\)-132-143](https://doi.org/10.52058/2695-1592-2022-5(12)-132-143).

7. Панухник О. В. Штучний інтелект в освітньому процесі та наукових дослідженнях здобувачів вищої освіти: відповідальні межі вмісту ШІ.

Галицький економічний вісник. 2023. Т. 83, № 4. С. 202–211. DOI: https://doi.org/10.33108/galicianvisnyk_tntu2023.04.202.

8. Драч І., Петроє О., Бородієнко О., Регейло І., Базелюк О., Базелюк Н., Слободянюк О. Використання штучного інтелекту у вищій освіті. *Міжнародний науковий журнал «Університети і лідерство»*. 2023. № 15. С. 66–82. DOI: <https://doi.org/10.31874/2520-6702-2023-15-66-82>.

9. Bittle K., El-Gayar O. Generative AI and academic integrity in higher education: a systematic review and research agenda. *Information (Switzerland)*. 2025. Vol. 16, № 4. 296. DOI: <https://doi.org/10.3390/info16040296>.

10. Lund B., Mannuru N. R., Teel Z. A., Lee T. H., Ortega N., Simmons S., Ward E. Student perceptions of AI-assisted writing and academic integrity: ethical concerns, academic misconduct, and use of generative AI in higher education. *AI Education*. 2025. Vol. 1, № 1. 2. DOI: <https://doi.org/10.3390/aieduc1010002>.

11. Peterson S. Addressing student use of generative AI in schools and universities through academic integrity reporting. *Frontiers in Education*. 2025. Vol. 10. 1610836. DOI: <https://doi.org/10.3389/feduc.2025.1610836>.

12. Khara S. Artificial intelligence and deep learning in wedding photo and video content creation. *Педагогічна Академія: наукові записки*. 2025. № 17. DOI: <https://doi.org/10.5281/zenodo.15168074>.

13. Boiko O. Clip thinking as a consequence of virtual communication: pedagogical methods of neutralisation in foreign language lessons. *Scientific Bulletin of Mukachevo State University. Series «Pedagogy and Psychology»*. 2023. Т. 9, № 1. С. 16–22. DOI: <https://doi.org/10.52534/msu-pp1.2023.16>.

14. Бойко І. Комунікативна компетентність в контексті сучасних освітніх стандартів та наукових досліджень. *Професіоналізм педагога: теоретичні й методичні аспекти*. 2024. № 22. С. 216–230. URL: <http://profped.ddpu.edu.ua/article/view/320159/310747> (дата звернення: 18.12.2025).

15. Kyiashko D. Development of a hybrid testing framework for multimodal systems based on AI agents. *Наука і техніка сьогодні*. 2025. № 11 (52). С. 1774–1788. DOI: [https://doi.org/10.52058/2786-6025-2025-11\(52\)-1774-1788](https://doi.org/10.52058/2786-6025-2025-11(52)-1774-1788).

16. Kozak N., Zaychenko G., Gorchakova N., Doroshenko A., Kozak D. Recent challenges in higher medical, military and medical education: sustainability trends in the prism of COVID-19 pandemic and Russian full-scale invasion 2022–2023. *Current Aspects of Military Medicine*. 2023. Т. 30. № 2. С. 23–30. DOI: <https://doi.org/10.32751/2310-4910-2023-30-2-02>.

17. Marchyshak H. Innovative educational practices in the professional training of designers for collaboration with other creative industries. *Педагогічна Академія: наукові записки*. 2025. № 24. DOI: <https://doi.org/10.5281/zenodo.17533021>.